

VERNIEUWDE MARKTSTRAAT NA VERNIEUWING
GROENER EN BIODIVERSER

Oude lindes kenmerken ook na renovatie dé winkelstraat van Uden

Voor de bakken is gekozen voor planten die droogte kunnen hebben.

Winkelen in de Marktstraat in Uden, dé winkelstraat van deze plaats, is niet meer wat het geweest is. En dat is maar goed ook. Want de Marktstraat is nu een bloeiende en groeiende groene straat met, nog steeds, die kenmerkende monumentale lindebomen aan beide zijden.

De 250 meter lange Marktstraat is al vele jaren autovrij om voetgangers (winkelend publiek) en fietsers de ruimte te bieden. De inrichting was echter gedateerd. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maashorst, waar Uden toe behoort, vond dat vernieuwing van de straat na veertig jaar wel op zijn plaats was. Waarbij uiteraard klimaatadaptieve maatregelen nodig waren; de Marktstraat was een van de heetste plekken in de kern van Uden.

Er werd een compleet nieuw ontwerp gemaakt met als uitgangspunt dat de straat groener werd, adequaat ingericht en de verblijfskwaliteit werd vergroot. Voorwaarde was wel dat de lindes hun plek aan beide kanten van de straat moesten behouden. Ondanks bezwaren van de horeca die de "plaklindes" vervelend vond.

'De lindes zijn tachtig tot honderd jaar oud en hebben een monumentale status. Er is uitgebreid onderzoek

gedaan en daaruit bleek dat ze minimaal nog 25 jaar levensvatbaar zijn', zegt Harry Bouquet, projectleider Civiele Werken van de gemeente Maashorst en als zodanig betrokken geweest bij de renovatie.

Watergeefstelsysteem

Aan de ene kant van de Marktstraat zijn de lindes in verhoogde bakken gezet. Dat betekende dat de bomen eerst uit de grond moesten worden gehaald om vervolgens in de bakken terug geplant te worden. 'Dat is een hele operatie geweest', zegt Bouquet. 'Dat is gebeurd in samenwerking met Nationale Bomenbank, de specialist op het gebied van verplanten van grote bomen. In totaal zijn twintig bomen verplaatst; sommige bomen zijn eerst een tijdje overgebracht naar een plantplaats in Uden-Noord en later teruggebracht.'

Hoewel de reconstructie van de winkelstraat pas in 2021 is uitgevoerd, is al in 2020 begonnen met het verplaatsen van een aantal monumentale lindebomen. In het voorjaar zijn tien bomen overgebracht naar Uden-Noord, in het najaar volgden nog meer bomen.

De bomen zijn vervolgens aan de zonnige zijde van de Marktstraat geplaatst in twaalf grote bloembakken van allerlei vormen en maten met brede zitranden. In vergelijking met voorheen zijn de bomen een stukje opgeschoven zodat er voor de winkels meer ruimte is gekomen voor de voetgangers. Voor de bomen in de bakken werden gezet is een watergeefstelsysteem aangelegd en is groeiplaatsverbetering aangebracht.

GreentoColour

De vaste planten in de bakken zijn geleverd door Griffioen Wassenaar. 'Er moest beplanting komen die het hele jaar door beeld geeft en kleurrijk is', zegt Frank Groeneweg, ontwerper en adviseur van Griffioen. 'Om tot een juist beplantingsplan te komen, gaan we altijd op locatie kijken. Omdat in de Marktstraat die monumentale lindes staan en de plantenbakken zijn verhoogd, hebben we gekozen voor beplanting die wat droogte kan hebben en planten rond de bomen die wat schaduw kunnen hebben. Daarnaast hebben we planten gekozen die niet "overkoken", dus niet over de rand groeien in verband met de zitranden waar mensen kunnen gaan zitten. Elke bak heeft een andere belijning en ze zijn ook niet allemaal even groot. We hebben soorten gekozen die goed zijn voor de biodiversiteit en vlinders en bijen aantrekken.' Griffioen werkt hierbij met het eigen concept GreentoColour dat bij uitstek geschikt is voor mooie zichtlocaties. Het concept staat voor toepassing van vaste planten volgens een totaalaanpak met als resultaat: kleurige, onkruidarme vaste planten vakken in het openbaar groen. Hier maken ontwerp, sortiment, plantkwaliteit, substraat en onderhoud deel van uit, om een optimaal visueel resultaat te behalen met een lange levensduur en minimale beheerkosten.

Dichtgroeiers

Als basis voor de plantenbakken is een groenblijvende Geranium gekozen die door alle bakken heen is doorgetrokken. 'Die bedekt de bodem, dat is ons concept. We werken met snelle dichtgroeiers', zegt Groeneweg.

Omdat passanten op de brede zitranden kunnen zitten, moeten de planten niet 'overkoken'.

De lindes zijn gebleven in de winkelstraat van Uden die na de renovatie veel groener oogt.

'We zorgen dat het sortiment snel dichtgroeit door veel bladmassa en vegetatieve groei, dat geeft minder onkruiddruk en heeft weinig onderhoud. Het is wel belangrijk dat je de eerste weken na het planten erbovenop zit zodat onkruid geen kans krijgt.'

De aanplant is verzorgd door Du Pré Groenprojecten. 'Het plantwerk hebben we gedaan in partnership met Griffioen, zoals we dat veelvuldig uitvoeren', zegt directeur Sander van der Putten. 'Het onderhoud dat we na de aanleg, in 2021/2022 hebben uitgevoerd, bestond uit onkruidbeheersing, bemesten en mulchen van de vaste planten.'

Rondom de boomstammen van de lindes is Clematis ingeplant omdat die in staat is om met weinig wortelruimte die plek dicht te laten groeien. Rondom de geraniums zitten groepen vaste planten die daar bovenuit steken. Zoals Agastache (dropplant), Echinacea (zonnehoed), Nepeta (kattenkruid), Pennisetum (lampepoetersgras), anemomen (als najaarsbloeiër), solitaire verbena's (die een mooi verticaal beeld geven) en langs de randen herfstasters.

Aan de andere kant van de straat zijn de lindebomen blijven staan. Ook hier is een watergeefstelsel aangebracht waardoor hemelwater niet meer rechtstreeks het riool in verdwijnt maar naar de bomen wordt geleid. Het water wordt opgevangen in zwarte infiltratiekranjes op een ondergrond van folie. Hierin zit een mengsel van lavasteen dat water vasthoudt en opzuigt naar de boomwortels. In het midden van de Marktstraat is een smalle strook voor fietsers en - binnen afgesproken uren - auto's en

vrachtverkeer dat winkels komt bevoorraden. De paar parkeerplaatsen die er waren zijn verdwenen.

Gevelgroen

De renovatie van de Marktstraat, waarbij tegelijk een groot deel van de nutsleidingen is gesaneerd, is een voorbeeldproject voor de plannen om andere straten aan te pakken, zoals in de Centrumvisie staat die medio 2021 door de gemeenteraad van Maashorst werd vastgesteld. 'Om een aantrekkelijk centrum te krijgen, moet het centrum een fijne plek zijn om te verblijven. Beleving van groen blijkt een belangrijke voorwaarde voor het gevoel van welbevinden, evenals klimaatadaptie, opvang van hittestress, waterberging en biodiversiteit', zo staat in de Centrumvisie te lezen.

Een aspect is het vergroenen van gevels. Bijvoorbeeld in de Marktstraat waar inmiddels een proef is gestart. 'Eind mei zijn we daar gestart met de eerste gevel', vertelt Bouquet. 'Het pand is particulier eigendom en de eigenaar wilde dit. Wij kunnen als gemeente het aanbrengen van groene gevels wel stimuleren, maar uiteindelijk hebben we wel toestemming van de pandeigenaren nodig om dat te kunnen doen, hebben. Het is te hopen dat meer pandeigenaren toestemming geven.'

De Marktstraat in Uden is door de renovatie een mooie, groene winkelstraat geworden. 'Het ziet er nu inderdaad zeer mooi uit', zegt Bouquet. 'Iedereen ziet het veranderde beeld, zeker in de zomer is het een groeiende en bloeiende straat. Menigeen is ook blij dat de lindebomen zijn gebleven, want die kenmerken toch deze straat.'

Cruidt Hoeck
WILDEBLOEMENZADEN
www.cruydhoeck.nl

DGGROEP
INGENIEURS VOOR DE BUITENRUIMTE
www.dggroep.nl

Attis
Adviesbureau voor ruimtelijke inrichting en techniek
T: 0321 - 385330 E: info@attis-advies.nl

Heem werkt aan **BIODIVERSITEIT**
Heem® brengt natuur dichtbij
www.heem.nl info@heem.nl

Hoek
Beter leven met groen
hoekgroen.nl werkenbijhoek.nl

Staro
NATUUR EN BUITENGEBIED
Adviseurs voor natuur en buitengebied

**ECOLOGISCH ONDERZOEK
NATUUR ONTWIKKELING
BOS- EN NATUUR BEHEER
INRICHTINGS TECHNIEK**

+++ Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel (0492) 450 161
info@starobv.nl
+++ www.starobv.nl

Nationale Bomenbank
Boomspecialisten
www.nationalebomenbank.nl